

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 273/2024-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného REKEN & PARTNERS Law Firm s. r. o., Tichá 45, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-4C/7/2013 (pôvodne Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/7/2013) a jeho rozsudku z 19. novembra 2015, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6Co/208/2019 a jeho rozsudku z 29. apríla 2020 a proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5Cdo/147/2022 a jeho rozsudku z 19. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-4C/7/2013 (pôvodne okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/7/2013) a jeho rozsudkom z 19. novembra 2015, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6Co/208/2019 a jeho rozsudkom z 29. apríla 2020 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5Cdo/147/2022 a jeho rozsudkom z 19. decembra 2023. Sťažovateľ sa domáha zrušenia napadnutého rozsudku mestského súdu a vrátenia veci mestskému súdu, zrušenia napadnutého rozsudku krajského súdu a vrátenia veci krajskému súdu a zrušenia rozsudku najvyššieho súdu a vrátenia veci najvyššiemu súdu a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou pôvodne okresnému súdu domáhal proti žalovaným v 1. až 3. rade verejného ospravedlnenia za neoprávnené zásahy do svojho práva na ochranu osobnosti, ku ktorým došlo uvedením difamačných informácií o jeho osobe na s. ■■■ knihy s názvom Gorila (ďalej aj „knihá“), a zaplataenia nemajetkovej ujmy v sume 38 000 eur. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom žalobu zamietol. Sťažovateľovi uložil povinnosť nahradiť žalovaným v 1. a 2. rade trovy konania v sume 735,26 eur a žalovanému v 3. rade priznal náhradu trov konania v sume 0 eur. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu najvyšší súd napadnutým rozsudkom zamietol.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ namieta, že konajúce súdy – mestský súd (okresný súd), krajský súd, ako aj najvyšší súd sa odmietli zaoberať jeho námietkami a argumentmi, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, pričom svoj postup neodôvodnil. Krajský súd, ako aj najvyšší súd pochybenia súdu prvej inštancie nenapravili a podobne ako súd prvej inštancie sa nijako nezaoberali podaním sťažovateľa, v ktorom poukazoval na zásadné skutočnosti týkajúce sa trojstupňového testu proporcionality. Napadnuté rozsudky sú takto arbitrárne, vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci a porušujú označené práva podľa ústavy a dohovoru.

4. Podľa sťažovateľa konajúce súdy rozhodli „*nedôsledne a nevyvážene*“, keď

i) sa nevyjadrili k podstatnej a kľúčovej skutočnosti tvoriacej jadro sťažovateľovej žaloby, že medzi sťažovateľom a tzv. kauzou Gorila nie je žiaden súvis, preto v špecifikovanej knihe nemal byť nijak označený, a to ani názvom, nie to ešte plným menom v poznámke pod čiarou;

ii) odmietli sťažovateľove návrhy na doplnenie dôkazov bez toho, aby takéto postup odôvodnili. Súd prvej inštancie návrhy na doplnenie dôkazov na pojednávaniach, prípadne v osobitných podaniach odignoroval a nevypočul ani jediného svedka, ktoré sťažovateľ navrhoval. S touto námietkou sa nevysporiadal ani krajský súd a ani najvyšší súd. Neobstojí odôvodnenie týchto súdov, podľa ktorého títo svedkovia mali byť vypočutí k rozsahu osobnostnej ujmy sťažovateľa, keď sťažovateľ svedkov navrhoval na objasnenie podstatných skutočností potrebných pre rozhodnutie vo veci samej;

iii) svoje závery nedostatočne odôvodnili;

iv) argumenty sťažovateľa prednesené ústne alebo písomne počas konania vôbec nebrali do úvahy alebo nedostatočne, hoci boli relevantné a boli spôsobilé prívodiť opačné rozhodnutie vo veci;

v) súd prvej inštancie sa vôbec nevysporiadal so zásadnými skutkovými a právnymi argumentmi sťažovateľa dôležitými pre meritórne rozhodnutie v podaní z 13. januára 2014 označenom ako „*Zásadné skutočnosti k trojstupňovému testu proporcionality*“, toto podanie úplne odignoroval. S týmto podaním sa nijako nevysporiadal ani krajský súd a ani najvyšší súd.

5. Sťažovateľ poukazoval na to, že kľúčoví aktéri kauzy Gorila sú v knihe označení nepriamo alebo pseudonymom, pričom sťažovateľ, ktorý s uvedenou kauzou nemá žiaden súvis, čo potvrdil aj sám autor knihy, je v knihe spomenutý celým menom. Úrad, ktorý v tom čase viedol sťažovateľ (sekcia

kontroly a inšpekčnej služby), nevyšetroval uvedený prípad, keďže ho vyšetroval špecializovaný tím, ktorý nepodliehal sťažovateľovi. Konajúce súdy sa s týmto argumentom sťažovateľa nijako nevysporiadali. Sťažovateľ nesúhlasí s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu, podľa ktorého zverejnenie aj údajov o sťažovateľovi sledovalo legitímny cieľ vyvolať diskusiu o spravovaní štátu, išlo o hodnotiaci úsudok, preháňanie a zveličenie, ktoré nemohli zasiahnuť do osobnostných práv sťažovateľa. Uvedeným údajom žalovaní úmyselne zdiskreditovali osobu sťažovateľa a jeho pracovné postavenie. Neobstojí ani argument žalovaného v 2. rade ako autora knihy, že išlo o súkromný názor. Je totiž zrejmé, že žalovaný v 3. rade poskytol relevantné údaje žalovanému v 2. rade v úradných priestoroch počas výkonu svojej právomoci, čím porušil služobné povinnosti a povinnosť mlčanlivosti. Krajský súd sa pritom uvedenými skutočnosťami odmietol zaoberať s argumentom, že presahujú rámec konania o ochranu osobnosti. Žalovaní v 1. rade (vydavateľ) a v 2. rade (autor) pritom nijako neverifikovali uvedené tvrdenia a nedali možnosť sťažovateľovi brániť sa.

6. Sťažovateľ pred súdom prvej inštancie zdôrazňoval, že tvrdenia žalovaného v 3. rade „o akýchsi tlakoch na vyšetrovateľa [REDAKOVANÉ]“ nemajú súvis s predmetom konania a navyše sú zjavne nepravdivé. Súd prvej inštancie nemal vykonať dokazovanie listinnými dôkazmi (rozhodnutie o rozklade, rozklad, rozhodnutie o odvolaní a súvisiace listiny týkajúce sa [REDAKOVANÉ]). Súd prvej inštancie toto dokazovanie vykonal a „navyše vykonal hodnotenie v rozpore s právoplatným rozhodnutím o rozklade ministra vnútra Slovenskej republiky, ktorým rozklad [REDAKOVANÉ] zamietol.“ Súd prvej inštancie pritom odmietol vykonať výsluch samotného [REDAKOVANÉ] tak, ako to navrhoval sťažovateľ. Sťažovateľ tiež zdôrazňoval, že voči [REDAKOVANÉ] nemal disciplinárnu ani personálnu právomoc. Neobstojí záver súdu prvej inštancie, že žalovaný v 3. rade mal pre svoj hodnotiaci úsudok dostatočný skutkový podklad.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutými rozsudkami súdu prvej inštancie, krajského súdu a najvyššieho súdu. Súd prvej inštancie nevykonal dôkazy navrhnuté sťažovateľom, pričom tento postup nijako nevysvetlil. Svoje právne závery neodôvodnil riadne a nevysporiadal sa s argumentáciou sťažovateľa. Krajský súd ako odvolací súd a najvyšší súd ako dovolací súd tieto pochybenia nenapravili, pričom samy sa námietkami sťažovateľa dostatočne nezaoberali.

III.1. K napadnutému rozsudku okresného súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a k napadnutému rozsudku krajského súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

8. Ústavný súd stabilne vo svojej judikatúre týkajúcej sa otázky právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto

je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07).

9. Sťažovateľ mal k dispozícii na ochranu označených práv proti napadnutému rozsudku okresného súdu riadny opravný prostriedok (odvolanie), ktorý aj využil. Príslušným súdom na poskytnutie ochrany proti namietanému porušeniu práv sťažovateľa bol v konaní o odvolaní krajský súd, ktorý v danej veci rozhodol napadnutým rozsudkom. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku mestského súdu (okresného súdu) a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Obdobne sťažovateľ proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). O dovolaní rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom, pričom skúmal nielen kvalitu odôvodnenia preskúmaného rozsudku (v spojení s rozsudkom okresného súdu), ale aj to, či závery vo veci sťažovateľa nie sú arbitrárne (porovnaj bod 14.2). Vzhľadom na rozsah prieskumu vykonaného dovolacím súdom ústavný súd konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti ani v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť v tomto rozsahu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K napadnutému rozsudku najvyššieho súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

10. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

11. Ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

12. Dovolací súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu je riadne odôvodnený, dostatočne zrozumiteľný, konzistentný, z odôvodnenia sú zjavné skutkové zistenia, hodnotenie dôkazov a následné právne závery (bod 12). Poukázal na právne závery, ktoré konajúce súdy vyvodili zo zisteného skutkového stavu, na to, že bola preukázaná pravdivosť skutkových tvrdení uvedených v knihe. Obdobne uviedol, že hodnotiace úsudky žalovaného v 3. rade, ktoré boli prevzaté do knihy, nezasiahli do ochrany osobnosti sťažovateľa. Odôvodnil aj osobitnú ochranu, ktorú požívajú hodnotiace úsudky, činnosť tlače – jej význam pre slobodnú a demokratickú spoločnosť všeobecne, ako aj v kontexte tzv. kauzy Gorila.

13. Krajský súd sa podľa názoru najvyššieho súdu vysporiadal s námietkami sťažovateľa v bode 13 rozsudku (námietka porušenia služobných povinností žalovaného v 3. rade a námietka týkajúca sa [REDAKOVANÉ]). Pokiaľ ide o námietku, že sťažovateľ nemal nič s kauzou Gorila, s touto sa konajúce súdy tiež vysporiadali, aplikovali zásadu primeranosti a Alexyho váziacu formulu s náležite odôvodneným záverom, že nedošlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti. Pokiaľ ide o návrhy sťažovateľa na výsluch svedkov (k osobnostnej ujme a meritu), najvyšší súd poukázal na to, že konajúce súdy dospeli k záveru, že ich výsluch by nebol spôsobilý zmeniť rozhodnutie. Dôvodom na zamietnutie žaloby totiž bola povaha inkriminovaných výrokov – sťažovateľ nijak neuviedol, ako by tieto svedectvá mohli mať vplyv na skutkové tvrdenia, ktoré nespochybnil ani sťažovateľ, a ani na hodnotiace úsudky, ktoré požívajú osobitnú ochranu.

14. Najvyšší súd na jednej strane konštatoval, že nezistil také porušenie procesných pravidiel, ktoré by mohlo zakladať dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP a tiež, že v rámci dovolacieho konania nemôže meniť skutkové zistenia s tým, že nesprávne právne hodnotenie skutkového stavu nemôže zakladať uplatnený dovolací dôvod (porovnaj body 14 a 14.1). Následne v bode 14.2 uviedol, že v dovolacom konaní „*síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil.*“.

15. Na preskúmanie ústavnej udržateľnosti právnych záverov najvyššieho súdu sa ústavný súd v potrebnom rozsahu oboznámil aj s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s napadnutým rozsudkom okresného súdu (ktorý sťažovateľ označil ako rozsudok mestského súdu).

16. Okresný súd v napadnutom rozsudku v rámci vykonaného dokazovania v prvom rade analyzoval text v knihe, ktorý sťažovateľ označil za difamačný (s. 5 – 6 rozsudku), pričom časť textu (skutkové tvrdenie) vyhodnotil ako v zásade pravdivú s tým, že sám sťažovateľ akceptoval pravdivosť väčšej časti textu tvoriaceho skutkové tvrdenia (okrem nepresnosti týkajúcej sa presného pracovného zaradenia sťažovateľa, pozn.). Následne okresný súd analyzoval text tvoriaci citát žalovaného v 3. rade [REDAKOVANÉ] (v čase vydania knihy pracoval ako starší vyšetrovateľ špecialista oddelenia vyšetrovania odboru boja proti korupcii Bratislava Úradu boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru) predstavujúci hodnotiaci úsudok. Poukázal na potrebu skúmať rovnováhu medzi cieľom informovať o otázkach všeobecného záujmu a zásahom do osobnostných práv osôb, pričom okresný súd uviedol, že v prípade sťažovateľa išlo o osobu, ktorá vykonávala verejnú funkciu (tzv. osoba verejného záujmu, resp. osoba absolútneho verejného záujmu), ktorá je

povinná v súvislosti so zverejňovaním informácií a názorov zniesť vyššiu mieru kritiky ako osoby súkromné.

17. Následne okresný súd skúmal, či pre daný hodnotiaci úsudok bol daný dostatočný faktický podklad aj s poukazom na to, že žalovaný v 3. rade mal poznatky z prostredia polície. Okresný súd zohľadnil, že žalovaný v 3. rade sa osobne poznal so sťažovateľom, ktorý bol jeho priamym nadriadeným, vedel o tom, že sťažovateľ sa pozná s [REDAKOVANÉ], a mal informáciu o [REDAKOVANÉ] v súvislosti s indíciami o nátlaku na jeho osobu. Z tohto hľadiska dospel k záveru, že žalovaný v 3. rade mal pre svoj hodnotiaci úsudok dostatočný skutkový podklad (s. 6 rozsudku). Okresný súd tiež poukázal na obsah spisu týkajúceho sa [REDAKOVANÉ], ktorý bol personálnym rozkazom ministra vnútra z 29. apríla 2010 odvolaný z funkcie staršieho vyšetrovateľa, proti ktorému podal 17. mája 2010 rozklad, v ktorom naznačil, že jeho odvolanie súviselo s jeho (podľa neho) zákonným postupom pri vyšetrovaní konkrétnej veci, ktoré z jemu neznámych dôvodov nevyhovovalo jeho nadriadeným, medzi inými aj navrhovateľovi, čo sa následne prejavilo v neprimeranom postupe proti jeho osobe. Žalovaný v 3. rade vyslovil uvedené skutočnosti ako súkromný názor bez toho, aby vedel, že bude zverejnený. Okresný súd na tomto podklade konštatoval, že uvedený výrok nebol spôsobilý zasiahnuť do osobnostných práv sťažovateľa.

18. Okresný súd následne vykonal test proporcionality (s. 7 rozsudku) – test vhodnosti, test potrebnosti a test primeranosti v užšom zmysle. V rámci testu proporcionality v užšom zmysle (posúdenie možnosti zachovania maxima z oboch základných práv) uviedol, že nemožno zachovať obe práva v nižšej miere, teda musí dôjsť k preferencii jedného z práv (sloboda prejavu a právo na ochranu osobnosti). Následne aplikoval Alexyho vážiacu formulu a postupne odpovedal na šesť otázok (kto je kritizovaný, čo je kritizované, kto kritizuje, kde je kritizované, kedy je kritizované a ako je kritizované). Vykonaním tohto testu okresný súd tiež dospel k záveru, že predmetným výrokom v knihe nedošlo k nedovolenému zásahu do osobnostných práv sťažovateľa. Okresný súd napokon odôvodnil, prečo nevykonal špecifikované dôkazy (s. 8 rozsudku).

19. Krajský súd poukázal na judikatúrne východiská, podľa ktorých sloboda prejavu (právo na šírenie informácií) v čl. 10 dohovoru je jedným z hlavných základov demokratickej spoločnosti. Obmedzenie slobody prejavu je výnimkou, ktorú je nutné interpretovať reštriktívne a možno ju ospravedlniť iba kvalifikovanými okolnosťami (čl. 10 ods. 2 dohovoru). V prípade prejavu týkajúceho sa verejného záujmu EŠLP vyžaduje od štátov veľmi reštriktívnu interpretáciu účelov, na ktoré možno takýto prejav obmedziť. Z judikatúry EŠLP vyplýva, že je potrebné poskytovať vyššiu úroveň ochrany publikáciám a prejavom, ktoré napomáhajú spoločenskej či politickej debate, kritike a informáciám v najširšom slova zmysle, zatiaľ čo umeleckým a komerčným prejavom dáva nižšiu úroveň ochrany. V prípade verejných osobností sú dané širšie limity prípustnej kritiky než v prípade súkromnej osoby, pričom vecou verejnou sú všetky agendy štátnych inštitúcií, ako aj činnosť osôb pôsobiacich vo verejnom živote. Relevantný je aj rozdiel medzi skutkovým tvrdením (faktom) a hodnotovými úsudkami, ktoré nepopisujú skutočnosť, ale, naopak, ju viac či menej voľne interpretujú, a preto platí, že tvrdenia určitých nepravdivých faktov možno samy osebe aj zakázať, vyslovenie názorových úsudkov, hoc aj kontroverzných, zásadne požíva ústavnú ochranu.

20. Časť inkriminovaného výroku z knihy *„a neviem si predstaviť, že by sa na inšpekcii pustili do vyšetrovania takejto kauzy“* tvoriaca hodnotiaci úsudok mala podľa krajského súdu svoj základ, keďže sa žalovaný v 3. rade osobne poznal so sťažovateľom, ktorý bol jeho nadriadeným, a vedel o tom, že tento sa pozná s [REDAKOVANÉ] a mal tiež informácie o preradení [REDAKOVANÉ] *„na rádovo nižšiu funkciu bez uvedenia dôvodu.“* Hodnotiaci úsudok požíva ústavnú ochranu, pričom aj preháňanie a zveličovanie, hoci môžu byť tvrdé, nerobia samy osebe prejav nedovoleným. Podľa krajského súdu konanie žalovaných neprekročilo medze dohovorom garantovaného práva na slobodu prejavu (práva rozširovať informácie alebo myšlienky bez zásahu štátnych orgánov) v zmysle čl. 10 dohovoru, preto ho nemožno považovať za zásah do súkromného a rodinného života žalobcu, resp. neoprávnený zásah do jeho osobnej integrity podľa § 11 Občianskeho zákonníka. Zverejnenie knihy vrátane predmetného výroku sledovalo legitímny cieľ (informovanie o správe vecí verejných), preto pri strete práva sťažovateľa na ochranu jeho osobnostných práv a práva verejnosti na informácie spojené s kauzou Gorila treba dať prednosť právu verejnosti na informácie.

21. K námietkam sťažovateľa proti žalovanému v 3. rade krajský súd uviedol, že otázka porušenia služobných povinností a služobného tajomstva žalovaného v 3. rade pri formulovaní výroku presahuje rámec konania. Sťažovateľ síce predložil, čo sa týka žalovaného v 3. rade, dokumenty, ktorými sa snažil spochybniť jeho bezúhonnosť (záznam o uložení výčitky), neprodukoval však také dôkazy, ktorými by preukázal porušenie služobných povinností v súvislosti s prijatím trestného oznámenia žalovaného v 2. rade týkajúceho sa kauzy Gorila. Neobstojí ani námietka sťažovateľa, že súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie len na indíciách žalovaného v 3. rade, čo sa týka [REDAKOVANÉ], keď krajský súd poukázal na obsah rozkladu [REDAKOVANÉ], v ktorom *«uviedol dôvody, pre ktoré sa domnieval, že „jeho odvolanie z funkcie staršieho vyšetrovateľa 2. Inšpekčného oddelenia odboru inšpekčnej služby sekcie kontroly a inšpekčnej služby MV SR a jeho ustanovenie do funkcie vyšetrovateľa PZ 2. Oddelenia všeobecnej kriminality Odboru justičnej a kriminálnej polície ORPZ Bratislava V so zaradením do 6. platovej triedy bez osobného príplatku z dovtedajšej 8. platovej triedy s osobným príplatkom 222 eur (Mám dôvod sa domnievať, že potrebu môjho odvolania a preloženia tak povediac naštartovala práve tá skutočnosť, že po opakovaných doporučeníach nadriadených, som riadne, v zmysle úradnej povinnosti, zákonne a vždy v zmysle pokynov príslušného dozorujúceho prokurátora VOP Bratislava, viedol vyšetrovanie nielen voči podozrivým príslušníkom PZ na základe vecnej a miestnej príslušnosti 2. Inšpekčného oddelenia OIS SKIS MV SR, ale aj voči tomu tzv. civilovi, čo asi niekomu mne neznámemu, taktiež z mne neznámych dôvodov nevyhovovalo“*». Podľa krajského súdu postup súdu prvej inštancie bol správny, keď zamietol návrhy sťažovateľa na vykonanie dôkazov výsluchom svedkov týkajúcim sa rozsahu osobnostnej ujmy, keďže dospel k záveru, že namietaný výrok nie je spôsobilý neoprávnene zasiahnuť do jeho osobnostných práv.

22. Úlohou všeobecných súdov v predmetnej veci bolo v rovine zákonného práva sa vysporiadať s konfliktom práva sťažovateľa na ochranu osobnosti a slobodou prejavu (práva na šírenie informácií) žalovaných (osobitne žalovaného v 2. rade ako autora knihy). Z povahy týchto práv vyplýva, že riešenie ich kolízie nemožno v rovine zákonného práva dosiahnuť striktnými normatívnymi riešeniami, čoho prejavom je relatívna neurčitosť noriem o ochrane osobnosti v Občianskom zákonníku. Táto relatívna neurčitosť dáva všeobecným súdom na strane jednej relatívne široký priestor na zohľadnenie okolností konkrétneho prípadu, no na strane druhej

od všeobecných súdov vyžaduje v rovine právneho posúdenia splnenie zložitej úlohy porovnania významu týchto základných práv v konkrétnom prípade (porovnaj III. ÚS 462/2021).

23. Aj v predmetnej právnej veci bolo úlohou všeobecných súdov, aby zistovali mieru dôležitosti základných práv strán sporu a následne dospeli k záveru o potrebe uprednostnenia jedného z nich (I. ÚS 408/2010, III. ÚS 462/2021). Otázka sa však neobmedzuje len na to, ktoré z týchto práv bude uprednostnené, no zároveň aj na otázku, aká bude miera tohto uprednostnenia. Relatívne neurčité pojmy ako česť, dôstojnosť, zadosťučinenie či primeranosť v relevantných ustanoveniach Občianskeho zákonníka môžu byť zodpovedané len v rovine všeobecného pojmu proporcionality (otázky vhodnosti, nevyhnutnosti a primeranosti). V tejto veci pritom bolo rozhodujúce posúdenie proporcionality v užšom zmysle, teda či v danom konkrétnom prípade malo mať prednosť právo sťažovateľa na ochranu osobnosti pred slobodou prejavu žalovaných. Proporcionality v tomto prípade vyžaduje posúdenie toho, kto, o kom, čo, kde, kedy a ako povedal (II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, IV. ÚS 448/2012).

24. Pri pohľade na napadnuté rozhodnutia možno konštatovať, že osobitne okresný súd tento právno-metodologický postup rešpektoval a aj ho aplikoval v predmetnej veci. Vyhodnotil povahu zásahu (namietaný text v knihe), pričom správne rozlíšil, že časť textu tvoria skutkové tvrdenia (tvrdenia faktu), ktorých zásadnú pravdivosť ani sťažovateľ nespochybnil. Následne ďalšiu časť textu tvoriacu hodnotiaci úsudok (žalovaného v 3. rade), ktorý žalovaný v 2. rade ako autor vložil do svojej knihy, podrobil jednak testu, či pre daný hodnotiaci úsudok existoval dostatočný skutkový podklad, a následne realizoval aj test proporcionality vrátane testu proporcionality v užšom zmysle aplikovaním aj tzv. Alexyho vážiacej formuly. Z pohľadu ústavnoprávneho prieskumu je odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s napadnutým rozsudkom okresného súdu dostatočne zrozumiteľné a spätne preskúmateľné, obsahuje dostatok skutkových zistení a následne aj právnych úvah predstavujúcich právne posúdenie skutkového stavu. Právne závery týchto súdov nemožno považovať za arbitrárne a ani ústavne neudržateľné. Z tohto pohľadu možno považovať právny záver najvyššieho súdu o dostatočnej kvalite odôvodnenia rozsudkov krajského súdu a okresného súdu, a teda aj o absencii uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP za ústavne udržateľný. V rámci dovolacieho prieskumu najvyšší súd konštatoval, že právne závery krajského súdu a okresného súdu nie sú arbitrárne. V kontexte už uvedených skutočností aj tento právny záver považuje ústavný súd za ústavne udržateľný. Námietky sťažovateľa takto neboli v súhrne spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu.

25. Na tomto základe ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

26. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. mája 2024

Miloš Maďar
predseda senátu